

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2023

**Padasjoen kunta
Tarkastuslautakunta 2021–2024**

Padasjoen kunnanvaltuustolle

Kuntalain 1 luvun 1 § mukaan valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Kunnan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Kunnanhallituksen laatimassa tilinpäätökseen liittyvässä toimintakertomuksessa on annettava selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta.

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Tarkastuslautakunta antaa kunnanvaltuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset.

1. Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja työskentely

Valtuusto on 23.8.2021 pitämässään kokouksessa valinnut valtuustokauden 2021-2024 tarkastuslautakuntaan seuraavat jäsenet ja henkilökohtaiset varajäsenet:

<i>Jäsen</i>	<i>Varajäsen</i>
Asko Ojala, pj.	Tiina Kaivolainen
Simo Gran, varapj.	Paavo Luukka
Hannu Hertti	Seppo Perkiö
Pirkko Kauren	Riikka Koskela
Mirjami Vainio	Suvi Korelin

Lautakunnan sihteerinä on toiminut alkuvuodesta BDO Auditor Oy:stä Minna Havia-Niemi ja Saara Haverila. Loppuvuodesta lautakunnan sihteerinä on toiminut Revisium Oy:stä JHT Ville Valkonen. Teknisenä sihteerinä on toiminut hallintosihteerinä Pia Mustisto. Tarkastuslautakunnan kokoukset on voitu järjestää lähikokouksina ja täydentävästi Teams-yhteydellä.

Kunnan toimintakertomuksessa ja tilinpäätöksessä esitetyn lisäksi tarkastuslautakunnan arviointi pohjautuu viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden tarkastuslautakunnalle antamiin selvityksiin ja keskusteluihin, kunnan eri toimielinten pöytäkirjoihin ja muihin asiakirjoihin. Tarkastuslautakunta on toiminut hyväksymänsä työohjelman mukaisesti. Lautakunta piti vuoden 2023 arviointityöhön liittyen yhteensä kahdeksan kokousta.

Esteellisyys on otettu huomioon tarkastuslautakunnan kokouksissa eivätkä esteelliset jäsenet ole osallistuneet näitä toimielimiä koskevien asioiden käsittelyyn eivätkä päätöksentekoon.

2 Valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

2.1 Tavoitteet ja tulokset eri toimielinten alueella

Kuntalain 14 luvun 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan päätehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Hyvien tavoitteiden tunnuksia ovat strategisuus, mitattavuus ja selkeys.

Koko kunnan toimintakate toteutui talousarviota heikompana. Tuottoja oli 415 t€ vähemmän kuin talousarviossa, mutta kuluja oli 297 t€ talousarviota vähemmän. Toimintakate oli siis 117 t€ talousarviota heikompi. Hallintokunnat ovat toimintakertomuksessa selostaneet niiden tavoitteiden toteutumista, jotka valtuusto on niille asettanut. Valtuusto päätti helmikuussa 2018 kuntastrategian uusimisesta uuden kuntalain mukaisesti. Kuntastrategian työstäminen on aloitettu vuoden 2023 aikana ja työ valmistuu vuoden 2024 aikana.

Tarkastuslautakunta valitsi seuraavat asiat toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

mainittavaksi tässä kertomuksessa:

Padasjoen kunnan tarkoituksena on tarjota kestävän kehityksen periaatteita noudattaen kuntalaisille turvallinen ja viihtyisä asuinympäristö tuottamalla fyysisen ja psyykkisen hyvinvoinnin vaatimat peruspalvelut sekä turvaamalla kunnan säilyminen elinvoimaisena ja taloudeltaan tasapainoisena. Tarkastuslautakunnan mukaan voidaan yleisesti ottaen arvioida, että kunta on noudattanut toiminnassaan näitä määriteltyjä tarkoituksia, joskin niiden toteutumista eri palvelualojen tasolla on edelleen vaikea arvioida. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan kunnan ja konserniyhteisöjen tavoitteet ja niiden toteutuminen on tuotava esiin selkeillä ja arvioitavissa olevilla mittareilla.

Keskushallinnon tulosalueen tavoitteena on ollut toteuttaa kuntastrategiaa ja säilyttää kunnan talouden tasapaino. Keskeistä on ollut saattaa strategian toteuttamisen kannalta keskeiset asiat pikaisesti ja huolellisesti valmisteltuina kunnanhallituksen ja -valtuuston käsiteltäviksi sekä raportoida talouden kehityksestä säännöllisesti. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan asioiden valmistelu ja raportointi on kehittynyt positiiviseen suuntaan vuoden 2023 aikana.

Elinkeinojen kehittäminen on kunnan keskeinen kehittämisstrategia. Tarkastuslautakunta on havainnut, ettei elinvoimatyöryhmä ole kokoontunut kertaakaan toimintakauden 2023 aikana. Tarkastuslautakunta kokee elinkeinojen kehittämisen tärkeäksi ja siihen tulee panostaa.

Metsätyöryhmän toiminta on ollut edelleen aktiivista.

Sivistystoimen tavoitteena on ollut kasvattaa lapsia ja nuoria vastuuntoiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä tukea kaikkia kuntalaisia aktiivisiksi ja itseohjautuviksi hyvinvoiviksi kuntalaisiksi. Toiminnan painopistealueet vuosina 2023-2025 ovat varhaiskasvatuspalveluiden osalta Inklusiivisen toimintakulttuurin vahvistaminen, lapsen kehityksen ja oppimisen tuen vahvistaminen (yleinen tuki, tehostettu tuki ja erityinen tuki), monilukutaito, tieto- ja viestintäteknologian osaaminen, kestävä kehitys, sekä yhteistyö varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja alkuopetuksen välillä. **Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan osa varhaiskasvatukselle asetetuista tavoitteista on vaikeasti saavutettavissa ja mitattavissa. Tavoiteasetantaa olisi tarpeen selkiyttää ja tuoda käytännönläheisemmäksi. Resurssipulan johdosta myös toimintojen yhdistämistä tulee pohtia, jotta riittävän laadukkaat varhaiskasvatuspalvelut saadaan turvattua.**

Opetuspalveluiden osalta toiminnan painopisteinä ovat olleet yrittäjyyskasvatus, lukion markkinoiminen myös Suomen ulkopuolelta tuleville opiskelijoille, lukion saaminen mukaan Finest Future High School ohjelmaan, sekä liikkuva koulu ja yhteistyö esi- ja alkuopetuksen välillä. **Tarkastuslautakunta toteaa, että yrittäjyyskasvatus on ollut toimivaa ja pitää tärkeänä, että kunta jatkaa panostusta yrittäjyyskasvatukseen myös tulevaisuudessa. Padasjoen kunta on liittynyt mukaan Finest Future High School ohjelmaan, mutta toimintaa ja sen tavoitteita tulee kehittää jatkossa. Tarkastuslautakunta seuraa myös liikkuva koulu -toiminnan sekä esi- ja alkuopetuksen yhteistyön kehitystä.**

Hyvinvointipalveluiden päämääränä on kaikenikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Toiminnan painopistealueina ovat olleet monipuoliset ja hyvin hoidetut liikuntapaikat, tasavertaiset harrastusmahdollisuudet oman kunnan sisällä ja kaikenikäisten ehkäisevän työn kehittäminen. Hyvinvointipalvelujen tavoitteina on puolestaan ollut "Kulttuurikasvatus osaksi kunnan nuorisotyötä", "Mielen hyvinvoinnin, osallisuuden ja yhteisöllisyyden, arjen turvallisuuden ja päihitteettömyyden sekä terveellisten elämäntapojen edistäminen" sekä "Ikääntyneiden asumisratkaisujen selvittäminen". Kirjastopalveluiden osalta painopistealueina ovat olleet digitukipalvelujen tarjonta ja omatoimisten kirjastopalvelujen esteetön ja saavutettava tarjonta, sekä etätö-, opiskelu- ja harrastustilojen välineiden tarjonta. **Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan kokonaiskuvan muodostaminen päämääristä, painopisteistä, tavoitteista ja niiden toteutumisesta on hankalaa muodostaa. Luettavuuden ja arvioinnin helpottamiseksi päämäärät, painopistealueet ja tavoitteet sekä niiden toteumat olisi suositeltavaa esittää tiivistetysti ja selkeästi tulosaluekohtaisesti.**

Teknisen toimen painopistealueina on vuosina 2023-2025 katujen ja kevyen liikenteen väylien peruskorjaus ja rakentaminen, rakennusten kunnossapito ja huolto, kestävän kehityksen ja energiansäästön käytännön toimien lisääminen, jätevesiliittymien määrän lisääminen, kirkonkylän yleisilmeen sekä ELY-keskuksen ylläpitämien teiden varsien ilmeen huomioiminen. Talousarviossa oli investointimäärärahoja yhteensä 2,1 M€ ja investointimäärärahan toteuma 2,2 M€.

Kunnan viemärilaitos on toiminut pitkään tappiollisena. Viemärilaitoksen taseeseen kertynyt alijäämä on

kasvanut ja on yhteensä 1,9 M€. Vesihuoltolain mukaan kunnallisen vesihuoltolaitoksen tulee tuloillaan kattaa sen toiminta- sekä investointimenot. Tarkastuslautakunta toteaa, että viemärlaitoksen toiminnan kannattavuuden ongelmat on ratkaistava mitä pikimmin. Tarkastuslautakunta kysyy, seuraako kunnan viemärlaitoksen henkilöstö työtunteja, joita työntekijät tekevät Padasjoen Vesihuolto Oy:lle tai kunnan ulkopuolisille tahoille.

2.2. Talouden arviointi

Tilikauden tulos oli 0,2 M€ ylijäämäinen (2022 ylijäämä 1,5 M€). Poistoerokirjauksen ja varausten muutoskirjauksen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 0,4 M€ (2022 ylijäämä 1,6 M€). Vuosikate oli 1,3 M€ (2022 vuosikate 2,7 M€). Vuosikate riitti kattamaan suunnitelmanmukaiset poistot 120 prosenttisesti. Verotulot laskivat Hyvinvointialueuudistuksen myötä edellisestä vuodesta 5,4 M€ ja valtionosuudet 9,1 M€. Investointien tulorahoitusprosentti laski edellisestä vuodesta ollen 60,8 % (429 %). Tämä oli hyvin pitkälti seurausta siitä, että investointeja ryhdyttiin toteuttamaan aiempaa enemmän. Laskennallinen lainanhoitokate 2,2 (3,8) oli edelleen hyvällä tasolla. Tunnusluku osoittaa, että tulorahoitus riittää lainojen hoitoon. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta osoittaa investointien omarahoituksen toteutumisen pidemmällä aikavälillä. Tämä oli tilinpäätöksessä +4,8 M€.

Lainakanta laski hieman edellisestä vuodesta. Lainoja asukasta kohti oli 1594 €/asukas (2022 2014 €/asukas). Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuusaste oli hyvällä tasolla ollessaan 78,5 % (76,3 %).

3. Tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle

Tarkastuslautakunta toteaa, että vuoden 2023 tilinpäätös antaa kunnan toiminnasta ja taloudesta oikean kuvan. Tarkastuslautakunta esittää tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille vuodelta 2023.

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen muutoksesta, joka on tapahtunut työyhteisön ja henkilöstön työhyvinvoinnissa. Toivomme, että positiivinen kehitys jatkuu tulevaisuudessa.

Padasjoella 16. päivänä toukokuuta 2024

Asko Ojala
puheenjohtaja

Simo Gran
varapuheenjohtaja

Hannu Hertti
jäsen

Pirkko Kauren
jäsen

Mirjami Vainio
jäsen